ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobkyně: **CITOVSKÁ LESNÍ s. r. o.**, Citov 173, zastoupena advokátem Mgr. Pavlem Kopou, Hlinky 57/142a, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2025, čj. MZP/2025/250/461, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 1. 2026, čj. 6 A 42/2025-57,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím České inspekce životního prostředí, Oblastního inspektorátu Olomouc (dále jen „inspekce“) ze dne 21. 8. 2024, čj. ČIŽP/48/2024/3630, byla žalobkyně uznána vinnou ze spáchání dvou přestupků podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZOPK“). Přestupku podle § 88 odst. 1 písm. i) ZOPK se žalobkyně dopustila tím, že jako zhotovitelka prací v průběhu května 2021 v důsledku těžby a zejména přibližováním dříví přes koryto a korytem vodního toku Brodečka na pozemcích p. č. 83 a 84 v k. ú. Pulkava a na pozemcích p. č. 2085, 2099 a 2079 v k. ú. Otaslavice ohrozila a oslabila ve vymezených úsecích bez souhlasu orgánu ochrany přírody ekologicko-stabilizační funkci významného krajinného prvku, vodního toku Brodečka, čímž porušila povinnost stanovenou v § 4 odst. 2 ZOPK, tedy škodlivě zasáhla do významného krajinného prvku bez souhlasu orgánu ochrany přírody. Týmž jednáním se žalobkyně dopustila také přestupku podle § 88 odst. 1 písm. e) ZOPK, když bez souhlasu

orgánu ochrany přírody škodlivě zasáhla do místa výskytu zvláště chráněných druhů živočichů, střevle potoční a raka říčního, čímž porušila povinnost stanovenou v § 50 odst. 1 a 2 ZOPK, přičemž nedovoleně zasáhla do sídla, biotopu a přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů živočichů. Za uvedené jednání byla žalobkyni uložena pokuta ve výši 150 000 Kč a povinnost nahradit náklady řízení spojené s projednáváním přestupku ve výši 1 000 Kč.

[2] Proti rozhodnutí inspekce podala žalobkyně odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 19. 2. 2025 zamítl a rozhodnutí inspekce potvrdil.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného brojila žalobkyně žalobou, kterou městský soud v záhlaví označeným rozsudkem jako nedůvodnou zamítl.

2. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] **Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“)** napadla rozsudek městského soudu v rozsahu výroků I, II a III kasační stížností pro důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., tedy pro nesprávné posouzení právní otázky, vady řízení spočívající v nesprávných skutkových zjištěních a procesních vadách a dále pro nepřezkoumatelnost či jinou vadu řízení před soudem.

[5] V kasační stížnosti namítá, že napadený rozsudek městského soudu je nepřezkoumatelný. Městský soud v bodech 38 a 39 napadeného rozsudku pouze potvrzuje závěry žalovaného, aniž by provedl vlastní přezkumnou činnost. Dále pominul stěžejní argumentaci stěžovatelky obsaženou v replice, která se opírá o závěry usnesení Ústavního soudu ze dne 25. 7. 2023, sp. zn. II. ÚS 1502/23, k výkladu pojmu biotop zvláště chráněných druhů a k zásadě *in dubio pro reo*. Městský soud tak nezákonně přenesl důkazní břemeno na stěžovatelku a dále nevysvětlil, proč považuje stěžovatelčiny konkrétní námitky za nedůvodné, čímž učinil napadený rozsudek nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů.

[6] Stěžovatelka dále namítá nesprávné právní posouzení otázky tzv. biotopu zvláště chráněných druhů. Městský soud potvrdil extenzivní výklad, podle něhož postačí pouhá potenciální vhodnost prostředí pro určitý druh, aniž by byl prokázán jeho reálný výskyt v době údajného zásahu. Takový přístup je v rozporu se zákonem i ustálenou judikaturou, podle níž je pro zásah do biotopu (sídla) zvláště chráněných druhů třeba prokázat aktuální či jinak relevantní vazbu chráněného druhu ke konkrétní lokalitě, nikoli pouze teoretickou vhodnost prostředí. Správní orgány se přitom opíraly o podklady z roku 2019 a zmínky v databázi z roku 2003 a 2005, aniž by byl průzkum v roce 2021 aktualizován. Podle stěžovatele městský soud neposoudil, zda správní orgány unesly důkazní břemeno ohledně znaku *„výskytu zvláště chráněných druhů v místě zásahu“*, čímž došlo k nesprávnému právnímu posouzení, neboť nebyly naplněny zákonné předpoklady přestupku podle § 88 odst. 1 písm. e) ZOPK. Naopak správní orgány i městský soud nezákonně přenesly důkazní břemeno na stěžovatelku, když po ní požadovaly, aby prokázala nepřítomnost chráněných živočichů v dané lokalitě.

[7] Podle stěžovatelky napadený rozsudek trpí zásadním nesouladem se spisy a nedostatkem důkazů. Provedené důkazy (zejména fotodokumentace) neumožňují

spolehlivě určit místo ani souvislost se stěžovatelkou a neprokazují tvrzený pojezd jakékoliv techniky korytem vodního toku. Městský soud přesto dospěl k závěru o prokázání skutku, aniž by však identifikoval konkrétní důkazy, z nichž takový závěr vyplývá. Takový závěr postrádá oporu v provedených důkazech, a napadený rozsudek je tak v této části nezákonný a nepřezkoumatelný.

[8] Další námitka stěžovatelky spočívá v tom, že městský soud i správní orgány neúplně posoudily alternativní verze skutkového děje a porušily zásadu *in dubio pro reo*. Fakticky totiž přenesly důkazní břemeno na stěžovatelku, když její vinu dovozovaly i z toho, že stěžovatelka *„nedoložila, že přestupky spáchal někdo jiný“*. Stěžovatelka přitom poukazovala na konkrétní indicie nasvědčující účasti jiného subjektu (osoby), zejména stopy cizí pásové techniky a časové nesrovnalosti ve fotodokumentaci, které objektivně zpochybňují závěr o její vině. Správní orgány tyto okolnosti označily za *„nedoložené a spekulativní“* a vyložily je v neprospěch stěžovatelky. Tím se odchýlily od základní zásady správního trestání, podle níž vina a okolnosti skutku musí být bez důvodných pochybností prokázány orgány veřejné moci. Městský soud toto pochybení přezkoumatelně neodstranil.

[9] Stěžovatelka nadto namítá, že správní orgány i městský soud vycházely z podkladů získaných při místním šetření, které proběhlo bez jejího vyrozumění a bez prokázání nebezpečí z prodlení. Přestože na tuto vadu bylo opakovaně poukazováno, městský soud ji bagatelizoval s tím, že z daného šetření nevyplynuly nové skutečnosti. Takový přístup je však v rozporu s právním názorem žalovaného, který v jiné související věci totožné šetření označil za nezákonné. Pokud z těchto podkladů orgány vycházely, zatížily tím své rozhodnutí vadou, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí.

[10] Stěžovatelka rovněž namítá neurčitost vymezení skutku a časového období. Správní orgány vymezily skutek pouze vágně jako jednání *„v průběhu května 2021“*, a to navíc ve vztahu k více lokalitám a dílčím jednáním bez jejich bližší specifikace. Takové vymezení neumožňuje jednoznačnou identifikaci skutku a ztěžuje obhajobu i přezkum. Zároveň podkopává zásadu *ne bis in idem*, neboť kvůli nejasnému vymezení skutku hrozí riziko dvojího postihu (týž skutek mohl být posuzován jako přestupek pro zásah do ochrany lesa i jako zásah do ochrany přírody). Městský soud tuto námitku odmítl, ačkoliv v jiné související věci obdobnou neurčitost shledal vadnou i sám žalovaný. Napadený rozsudek je tak v tomto ohledu vnitřně rozporný a nevypořádává se s rozdílným přístupem správních orgánů, což zakládá jeho nepřezkoumatelnost, případně nesprávné posouzení otázky požadavků na jednoznačnost výroku rozhodnutí.

[11] Podle argumentace stěžovatelky správní orgány a městský soud nesprávně hodnotily důkaz spočívající ve svědecké výpovědi odborného lesního hospodáře. Městský soud jeho výpověď bez relevantního odůvodnění odmítl a znevážil pouze s poukazem na to, že nejde o zoologa, ačkoliv jde o kvalifikovaného odborníka s přímou znalostí lokality a dlouhodobým dohledem nad prováděnými pracemi. Tento postup stěžovatelka pokládá za formalistický a svévolný. Jde přitom o důkaz, který měl význam pro posouzení skutečného stavu prostředí i výskytu chráněných druhů v rozhodné době, a tudíž má vysokou důkazní hodnotu. Odmítnutím takového důkazu byla zkreslena skutková zjištění, neboť městský soud nepřihlédl k obhajobě podpořené bezprostředním pozorováním na místě, a zatížil tak

své rozhodnutí vadou nesprávného hodnocení důkazů. Současně tím porušil princip volného hodnocení důkazů a zákaz libovůle.

[12] Další námitka stěžovatelky se týká nesprávného posouzení nutnosti zvláštního povolení k zásahu do vodního toku. Městský soud v napadeném rozsudku nesprávně dovodil, že závazné stanovisko k lesnímu hospodářskému plánu se týká pouze lesních porostů, nikoliv vodního toku jako součásti významného krajinného prvku, a že stěžovatelka proto měla žádat o souhlas k zásahu do vodního toku. Podle stěžovatelky však tento právní názor není podložen zákonem. Závazné stanovisko k lesnímu hospodářskému plánu garantuje, že těžební zásahy učiněné v souladu s ním respektují ochranu přírody a již není nutné žádat o dílčí souhlas k zásahu do významného krajinného prvku. Stěžovatelka nadto uvádí, že pokud byl potok překračován v místě existujících brodů, ty jsou součástí lesní cesty a každé použití cesty v době vysoké vodní hladiny nemůže být podmíněno zvláštním souhlasem.

[13] Závěrem stěžovatelka namítá, že jí uložená sankce je zjevně nepřiměřená a neodpovídá okolnostem případu ani v mezích správního uvážení. Vzhledem k pochybnostem o skutkovém ději, sanaci škod, malé závažnosti a možné účasti jiných subjektů, dosavadní bezúhonnosti stěžovatelky a nejednotnosti sankcionování v téže lokalitě se pokuta jeví příliš přísná.

[14] Stěžovatelka navrhla, aby NSS napadený rozsudek městského soudu ve výrocích I, II a III zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Stěžovatelka dále navrhla, aby v případě, že NSS neshledá důvody pro zrušení napadeného rozsudku ani správních rozhodnutí, snížil podle § 78 odst. 2 s. ř. s. uloženou pokutu 150 000 Kč na podstatně nižší částku, popřípadě od jejího uložení upustil.

[15] **Žalovaný** ve vyjádření ke kasaní stížnosti trvá na zákonnosti a věcné správnosti správních rozhodnutí a odkazuje na ně. Tvrzení uvedená v kasační stížnosti jsou totožná s těmi, která stěžovatelka uplatnila v odvolání proti rozhodnutí inspekce a v žalobě. Stěžovatelka směšuje dvě správní řízení týkající se stejné činnosti, ale jiných částí totožných pozemků a vedených podle jiných zákonů (ZOPK a zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa). Záznamy o výskytu střevle potoční a raka říčního jsou uvedeny v nálezové databázi ochrany přírody, jež je součástí informačního systému ochrany přírody [§ 72d odst. 3 písm. a) ZOPK]. Výskyt těchto zvláště chráněných druhů byl potvrzen biologickým hodnocením záměru jiného subjektu (zpracovaného Mgr. R. K. ze dne 27. 11. 2019), tj. cca 1,5 roku před činností stěžovatelky. Průzkum bylo třeba považovat při rozhodování za aktuální, neboť od jeho provedení neproběhly v daných úsecích vodního toku žádné změny koryta, jež by měly vliv na zvláště chráněné druhy.

[16] Nadto je povinností toho, kdo zamýšlí uskutečnit závažný zásah, jenž by se mohl dotknout zájmů chráněných ZOPK, aby předem zajistil na svůj náklad provedení hodnocení vlivu zamýšleného zájmu na chráněné zájmy, což stěžovatelka neprovedla. Rovněž nepožádala o stanovisko orgán ochrany přírody, ačkoliv prováděla přibližování dříví přes koryto a korytem vodního toku s výskytem zvláště chráněných druhů, zaznamenaných v nálezové databázi ochrany přírody.

[17] Stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že ona sama ani odborný lesní hospodář výskyt zvláště chráněných druhů nezjistili. *„Zjišťování vlastním monitoringem“* uvedla poprvé až v kasační stížnosti a svá tvrzení nijak nedoložila. Součástí kvalifikace odborného lesního hospodáře nejsou podrobné informace o biologii jednotlivých druhů živočichů v rozsahu, z něhož lze dovodit relevantní zjišťovací metody pro ověření jejich výskytu, a tudíž nelze důvodně předpokládat, že by byl schopen zjistit výskyt zvláště chráněných druhů ve vodním toku. Odbornosti lesního hospodáře nepřisvědčuje ani to, že přibližování dříví přes vodní tok probíhalo v období rozmnožování většiny vodních živočichů, půdní horizont byl nasycen srážkami a půda narušená těžební a vyvážecí technikou byla strhávána do vodního toku (bez technických opatření minimalizujících zásah). Ani stěžovatelka není dostatečně erudovaným odborníkem v oblasti zoologie, ekologie a ochrany přírody.

[18] Stěžovatelka odkazuje na svědeckou výpověď o nezaznamenání zvláště chráněných druhů ve vodním toku při těžbě, která však není součástí správního spisu. K fotografiím a těžbě dřeva v souladu s lesním hospodářským plánem se již žalovaný vyjádřil.

[19] Žalovaný navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

3. Posouzení věci

[20] NSS přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Stěžovatelka uplatnila tři kasační důvody [§ 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.]. O těchto důvodech nebude pojednáno odděleně, neboť argumentace stěžovatelky obsahuje dílčí námitky, které jsou z hlediska kasačních důvodů navzájem provázané. Odůvodnění tedy v zásadě sleduje pořadí námitek uplatněných v kasační stížnosti.

[21] Nejprve se NSS zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu, k níž je případně povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Vlastní přezkum rozhodnutí krajského (městského) soudu je totiž možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti, tedy že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, které je opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč soud rozhodl tak, jak je uvedeno v jeho výroku. Soudy se nemusí nutně vypořádat s každou dílčí žalobní námitkou. Postačí, pokud proti žalobě postaví právní názor, v jehož konkurenci žaloba jako celek neobstojí (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 5. 2022, čj. 1 As 347/2021-91, bod 35, nebo obdobně nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, bod 68). Soud rovněž může pro stručnost odkázat na část odůvodnění správního orgánu, s nímž se ztotožní (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2007, čj. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS).

[22] V posuzované věci bylo uvedeným požadavkům na přezkoumatelnost vyhověno. Vzhledem k tomu, že se žalobní námitky stěžovatelky ve velké míře shodují s odvolacími námitkami, není vadným postupem městského soudu, pokud odkázal na argumentaci žalovaného, s níž se ztotožnil. Městský soud takto učinil na více místech napadeného rozsudku, nelze však říci, že by tím rezignoval na vlastní přezkum. Naopak se uplatněnými námitkami podrobně zabýval a dostatečným a srozumitelným způsobem se s nimi vypořádal. Nelze ani přisvědčit tvrzení, že se městský soud nevypořádal s podstatnými

argumenty uvedenými v replice. Stěžovatelka v ní argumentuje rozhodnutím Ústavního soudu, z něhož však jí tvrzené závěry nevyplývají, na což také upozorňuje městský soud (zejména bod 66 napadeného rozsudku, viz dále). Napadený rozsudek proto nelze považovat za nepřezkoumatelný. Pouhý nesouhlas s právním názorem městského soudu nemá za následek nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí.

[23] NSS nepovažuje za důvodnou ani námitku stěžovatelky, že napadený rozsudek i rozhodnutí žalovaného vycházejí ze skutkového stavu, který nemá oporu v provedeném dokazování a je v rozporu s obsahem správního spisu. Stěžovatelka v kasační stížnosti v podstatě setrvává na argumentaci, kterou uplatnila již v průběhu správního řízení, jakož i v řízení před městským soudem, a opětovně zpochybňuje skutkové závěry správních orgánů o spáchání projednávaných přestupků. Správní orgány se však s těmito námitkami již v předchozích fázích řízení dostatečně a srozumitelně vypořádaly, přičemž své závěry opřely o konkrétní podklady, které jsou součástí spisu. Městský soud následně v jejich postupu ani v hodnocení důkazů nezjistil žádné nedostatky a se závěry správních orgánů se ztotožnil.

[24] NSS neshledal důvod se od těchto závěrů odchýlit. Ze správního spisu neplyne žádný podstatný rozpor mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními, který by odůvodňoval zrušení napadeného rozsudku, případně rozhodnutí správních orgánů. Námitky stěžovatelky tak představují toliko polemiku s hodnocením důkazů a právním posouzením věci, jež sama o sobě nezakládá důvodnost kasační stížnosti.

[25] Stěžovatelka dále namítá, že správní orgány i soud nesprávně vyložily pojem biotop zvláště chráněného druhu živočicha. Stěžovatelka odkazuje na usnesení Ústavního soudu ze dne 25. 7. 2023, sp. zn. II. ÚS 1502/23. Z uvedeného usnesení však závěr stěžovatelky, totiž že pro zásah do biotopu zvláště chráněných druhů je třeba prokázat aktuální či jinak relevantní vazbu chráněného druhu ke konkrétní lokalitě, neplyne. Na tuto skutečnost upozorňuje rovněž městský soud v bodě 66 napadeného rozsudku.

[26] Pojem biotop je zákonem definován v § 3 odst. 1 písm. k) ZOPK jako *„soubor veškerých neživých a živých činitelů, které ve vzájemném působení vytvářejí životní prostředí určitého jedince, druhu, populace, společenstva. Biotop je takové místní prostředí, které splňuje nároky charakteristické pro druhy rostlin a živočichů.“* Jedná se tedy v zásadě o přírodní prostředí s charakteristickými vlastnostmi, které odpovídají nárokům určitého druhu. Pro označení určitého prostředí jako biotop není vyžadována nepřetržitá přítomnost daného zvláště chráněného druhu. V nyní posuzované věci přitom správní orgány vysvětlily, na jakém základě lze považovat okolí řeky Brodečka za jejich biotop (např. dochovaný přírodní charakter, neupravený vodní tok s oboustranným břehovým porostem, což je pro tyto druhy charakteristickým prostředím). Existence střevle potoční i raka říčního byla prokázána z výpisů nálezové databáze ochrany přírody (2003 a 2005) a z biologického posouzení záměru jiného subjektu z roku 2019. Stěžovatelce tak byly k dispozici veřejně dostupné databáze dokládající výskyt zvláště chráněných druhů živočichů, přičemž bylo na ní, aby při své činnosti postupovala v souladu se zákonnými požadavky a opatřila si dostatečné podklady, včetně případné výjimky (viz dále). Námitka stěžovatelky, že správní orgány neprovedly průzkum v roce 2021, není s ohledem na uvedené důvodná.

[27] NSS opět zdůrazňuje, že to byla stěžovatelka, koho tížila povinnost zajistit na svůj náklad provedení hodnocení vlivu ***zamýšleného*** zásahu (tedy předem) na chráněné zájmy § 67 odst. 1 ve spojení s § 45j ZOPK). Naopak požadavek, aby inspekce prokázala *„reálný výskyt živočichů v době zásahu“*, nemá oporu v právních předpisech a podle NSS vyznívá až absurdně. Je-li koryto vodního potoka významně poškozeno těžební technikou a zakaleno strženou půdou, z povahy věci nelze vyloučit, že správní orgány *„v době zásahu“* nenaleznou žádného živočicha ani soubor živých a neživých činitelů, jež vytvářejí biotop, ačkoliv před škodlivým zásahem se na místě nacházeli.

[28] S odkazem na judikaturu NSS lze doplnit, že zásah do biotopu zvláště chráněných druhů živočichů je zásahem do jejich přirozeného vývoje (viz rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2011, čj. 1 As 86/2011-50, bod 12 a násl.).

[29] NSS souhlasí s městským soudem, podle něhož *„ze zákonné definice biotopu nelze dovozovat, že by lokalita, která splňuje nároky charakteristické pro určité druhy rostlin a živočichů, snad přestávala být biotopem, pokud se v ní ten který druh aktuálně, k některému okamžiku, nenachází. To by odporovalo nejen samotné slovní definici biotopu, ale zejména jeho podstatě a smyslu jeho vymezení. Podstatou biotopu je právě to, že se jedná o lokalitu svým charakterem pro výskyt určitých druhů vhodnou. Již taková lokalita je předmětem ochrany“* (v podrobnostech viz bod 65 napadeného rozsudku).

[30] NSS uzavírá, že správní orgány zjistily skutkový stav pro účely přestupkového řízení dostatečně a také správně vyložily a aplikovaly pojem *„biotop zvláště chráněných druhů“*.

[31] K namítanému nenaplnění zákonných předpokladů přestupku podle § 88 odst. 1 písm. e) ZOPK uvádí NSS následující. Zvláštní druhová ochrana v § 50 ZOPK představuje oproti obecné druhové ochraně přísnější režim. Podle § 50 odst. 1 ZOPK: *„Zvláště chránění živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Vybrané živočichy, kteří jsou chráněni i uhynulí, stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.“*

[32] Podle § 50 odst. 2 ZOPK: *„Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemisťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.“*

[33] Toto pravidlo neplatí bezvýjimečně, neboť § 56 odst. 1 ZOPK stanoví, že: *„Výjimky ze zákazů u památných stromů a zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 46 odst. 2, § 49 a 50 v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, povoluje na žádost toho, kdo zamýšlí uskutečnit škodlivý zásah, orgán ochrany přírody…V pochybnostech o škodlivosti zamýšleného zásahu lze požádat o poskytnutí předběžné informace podle správního řádu.“*

[34] Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku podle § 88 odst. 1 písm. e) ZOPK tím, že *„usmrcuje nebo chová ptáky s výjimkou těch, kteří mohou být loveni,*

nebo zvláště chráněné živočichy bez povolení, anebo ***jinak nedovoleně zasahuje do jejich přirozeného vývoje.“***

[35] Pro škodlivé zasahování do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů tedy podle citovaných ustanovení platí, že má-li být vůbec připuštěno, pak může být učiněno pouze s povolením orgánu ochrany přírody. Proto každý, kdo škodlivě zasáhne, aniž by to orgán ochrany přírody povolil, do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, dopustí se jednání naplňujícího skutkovou podstatu přestupku podle § 88 odst. 1 písm. e) ZOPK. Vzhledem k výskytu dvou zvláště chráněných druhů živočichů (resp. jejich biotopu) a absenci rozhodnutí o výjimce lze při zohlednění výše uvedeného uzavřít, že jednáním stěžovatelky byla naplněna skutková podstata uvedeného přestupku, a námitky stěžovatelky tudíž nejsou důvodné.

[36] Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že stěžovatelka podle svých tvrzení nechala před zahájením těžebních prací provést průzkum odborným lesním hospodářem, který výskyt dotčených druhů živočichů v lokalitě nepotvrdil. NSS k tomu poznamenává, že stěžovatelka toto tvrzení pouze konstatovala v jedné větě odvolání, aniž by je jakkoliv podložila či alespoň konkretizovala, a ve správním řízení výslech odborného lesního hospodáře ani nenavrhla. Žalovaný i městský soud řádně odůvodnili, proč se tímto tvrzením již dále nezabývali a proč nepovažují svědeckou výpověď odborného lesního hospodáře v této věci za relevantní (tvrzení stěžovatelky nemá oporu ve spisu; neuvádí, kdy byl průzkum proveden, jakými metodami, zda o něm existuje nějaký záznam apod.: zjišťování výskytu živočichů v území vyžaduje nejen odborné zoologické znalosti, ale i znalost relevantních zjišťovacích metod).

[37] Stěžovatelka v kasační stížnosti rovněž namítala nezákonnost správního rozhodnutí z důvodu použití důkazu (protokol z místního šetření), který byl opatřen v rozporu se zákonem. Městský soud se této námitce věnoval v bodě 70 napadeného rozsudku, v němž mimo jiné uvedl, že místní šetření a o něm vyhotovený protokol se týkají druhého přestupkového řízení stěžovatelky. Stěžovatelka pak ve své argumentaci převážně polemizuje s názorem žalovaného, že z příslušného protokolu nevyplývají nové skutečnosti, které by měly důkazní hodnotu ve vztahu k přestupkům v nyní posuzované věci.

[38] Pro konstatování nesprávného rozhodnutí ve věci je podstatné, zda bylo k takovému důkazu přihlédnuto, jinými slovy, zda správní orgány opřely svá skutková zjištění o nezákonný důkaz. V rozhodnutí inspekce je přitom protokol uveden pouze v seznamu spisového materiálu, přičemž v žádné další části rozhodnutí inspekce tento důkaz nezmiňuje ani na něm jinak nestaví svá skutková zjištění. Naopak z rozhodnutí žalovaného plyne, že z protokolu *„nevyplývají žádné nové skutečnosti, které by měly jakoukoliv důkazní hodnotu ve vztahu k projednávaným přestupkům dle zákona v tomto správním řízení. Samotná skutečnost, že nezákonný důkaz je součástí spisu, aniž by z něho správní orgán ve svém rozhodnutí vycházel, není vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci“*.

[39] NSS nepřisvědčil ani námitce stěžovatelky týkající se neurčitosti výroku v popisu doby a způsobu spáchání. Požadavky na obsah výrokové části rozhodnutí o přestupku jsou upraveny v § 93 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Ve výroku rozhodnutí musí být obsažen popis skutku zahrnující především uvedení místa, času

a způsobu jeho spáchání. Smyslem přesného vymezení skutku ve výroku rozhodnutí je to, aby sankcionované jednání nebylo zaměnitelné s jiným jednáním. V rozhodnutí, jímž se trestá za spáchaný přestupek, je nezbytné postavit najisto, za jaké konkrétní jednání je subjekt postižen. To lze zajistit jen dostatečnou konkretizací údajů, které skutek charakterizují. Taková míra podrobnosti je nezbytná pro celé řízení, a to zejména pro vyloučení překážky litispendence, dvojího postihu pro týž skutek, pro vyloučení překážky věci rozhodnuté, pro určení rozsahu dokazování a pro zajištění řádného práva na obhajobu. Přitom je třeba vycházet z významu výrokové části rozhodnutí, která je schopna zasáhnout práva a povinnosti účastníků řízení a jako taková pouze ona může nabýt právní moci. Pouze z řádně formulovaného výroku lze zjistit, zda a jaká povinnost byla porušena a jaká sankce byla uložena, toliko porovnáním výroku lze usuzovat na existenci překážky věci rozhodnuté, jen výrok rozhodnutí (a nikoli odůvodnění) může být vynucen správní exekucí (srov. např. rozsudek NSS ze dne 8. 1. 2015, čj. 9 As 214/2014-48, bod 19).

[40] Způsob, jakým byl v nyní posuzované věci ve výroku prvostupňového správního rozhodnutí vymezen skutek, je patrný z bodů 2 a 3 napadeného rozsudku. Stěžovatelka namítla, že popis skutku, který je vymezen jako jednání *„v průběhu května 2021“* na více místech (různé parcely, různé říční kilometry) a zahrnuje více dílčích zásahů (*„ohrožení“* části toku a *„oslabení“* jiné části toku, zásah do významného krajinného prvku a zásah do biotopu), je nedostačující.

[41] NSS se ztotožňuje s názorem žalovaného i městského soudu, že popis skutku uvedením místa (*„koryto vodního toku Brodečka na pozemcích p. č. 83 a 84 v k. ú. Pulkava a p. č. 2085, 2099 a 2079 v k. ú. Otaslavice“*), času (*„v průběhu května“*) a způsobu spáchání přestupku (*„přibližováním vytěženého dříví přes koryto a korytem vodního toku Brodečka“*), včetně specifikace protiprávního jednání (*„došlo ke škodlivému zásahu do významného krajinného prvku vodního toku Brodečka bez souhlasu orgánu ochrany přírody a k nedovolenému zásahu do biotopu zvláště chráněného druhu střevle potoční a raka říčního“*), lze považovat za dostatečně určitý. Takto formulovaný popis skutku odpovídá i konkrétním okolnostem případu (těžební práce probíhaly v průběhu května 2021, vodní tok Brodečka je drobným vodním tokem, který nemá v místech spáchání přestupků v katastru nemovitostí samostatná p. č. apod.). Městský soud nadto v bodě 50 napadeného rozsudku zdůvodnil, proč rozhodnutí žalovaného v jiné věci, v němž bylo obdobné námitce vyhověno, nelze na nyní posuzovanou věc použít. NSS se s posouzením městského soudu ztotožňuje.

[42] Stěžovatelka uplatnila dílčí námitku, že ve výroku měly být časově a místně vymezeny jednotlivé dílčí útoky, jež jí jsou kladeny za vinu. NSS ověřil, že takovou námitku stěžovatelka v žalobě neuplatnila, a proto je nepřípustná ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s.

[43] K námitce stěžovatelky, že zásahy v lese byly prováděny v souladu s lesním hospodářským plánem, a nebyl tedy zapotřebí žádný další souhlas či výjimka pro průjezd potokem, NSS uvádí následující.

[44] Lesní hospodářský plán je nástrojem vlastníka lesa a lze jej vymezit jako stanovený rozvrh hospodářské úpravy lesů pro lesní hospodářský celek. Zachycuje současný stav lesů, určuje cíle a úkoly hospodaření v lesích, zejména z hlediska pěstování a ochrany lesů, těžeb dříví a ostatních funkcí lesů. Závaznými ustanoveními lesního hospodářského plánu jsou

maximální celková výše těžeb, minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu, jakož i minimální plošný rozsah výchovných zásahů v porostech do 40 let věku, a to ve vztahu ke státním lesům a k lesům ve vlastnictví obcí (viz Dvořák, P. *Lesní zákon: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2026-3-30]. Dostupné z: www.aspi.cz).

[45] Ke schválení lesního hospodářského plánu je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody a krajiny (§ 4 odst. 3 ZOPK). K pěstebním a těžebním zásahům v lesích prováděným v souladu se schváleným lesním hospodářským plánem a při nahodilé těžbě se souhlas orgánu ochrany přírody se zásahem do významného krajinného prvku podle § 4 odst. 2 ZOPK nevyžaduje. Závazné stanovisko, kterým byl udělen souhlas ke schválení lesního hospodářského plánu, však nenahrazuje případná potřebná rozhodnutí orgánu ochrany přírody, zejména pokud se týká zvláštní územní či druhové ochrany, například povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů podle § 56 ZOPK apod. (srov. Stejskal, V. *Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2026-3-30]. Dostupné z: www.aspi.cz).

[46] Jak správně uvedl městský soud v bodě 54 napadeného rozsudku, přestupkové řízení je vedeno pro zásah do významného krajinného prvku vodního toku v souvislosti s odvozem vytěženého dříví, nikoliv pro zásah do významného krajinného prvku lesa v souvislosti s těžbou dříví. Tato skutečnost je podstatná, neboť ani těžba prováděná v souladu s lesním hospodářským plánem neopravňuje k provádění činností souvisejících s těžbou způsobem, který nepřiměřeně zasahuje do dalších složek životního prostředí. Každý zásah do významného krajinného prvku je přitom nutné posuzovat samostatně. Lesní hospodářský plán navíc zpravidla nepředvídá konkrétní způsob dopravy vytěženého dříví, neboť ten bývá určován až v době provádění těžby s ohledem na aktuální podmínky v daném místě. Stěžovatelka tedy svým jednáním prováděla škodlivý zásah do významného krajinného prvku (vodní tok) bez příslušného souhlasu orgánu ochrany přírody, čímž se dopustila přestupku podle § 88 odst. 1 písm. i) ZOPK.

[47] Stěžovatelka uplatnila také námitky ohledně fotografií zachycujících pásovou techniku cizího subjektu a časových nesrovnalostí ve fotodokumentaci. Jak přiléhavě uvedl městský soud v bodě 47 napadeného rozsudku, uvedení míst a času pořízení fotografií je dostatečné s ohledem na to, že rozhodné jsou skutečnosti zjištěné a slovně zachycené inspekcí v protokolu o kontrole ze dne 17. 12. 2021. Pořízené fotografie tak pouze obecně dokumentují zjištění popsaná v protokolu o kontrole a jako celek mají dostatečnou vypovídací schopnost o zjištěném stavu.

[48] Žalovaný v napadeném rozhodnutí výstižně uvedl, že stěžovatelka nebyla uznána vinnou ze spáchání přestupků na základě použití stroje „*rottne f8*“, jak se snaží podsunout (jinými slovy, pouhá skutečnost, že mezi řadou fotografií a dalších podkladů se nachází též fotografie uvedeného stroje, jehož použití stěžovatelka zpochybňuje, nemůže vést sama o sobě k nezákonnosti rozhodnutí, ale vzhledem k dalším zjištěním toliko k závěru, že tyto fotografie jsou pro skutkové i právní závěry v této věci irelevantní). Závěry správních orgánů mají oporu ve správním spise.

[49] Stěžovatelka se snaží navodit dojem, že správní orgány na ni přenesly důkazní břemeno, aby prokázala, že v oblasti působil ještě jiný subjekt, jenž mohl škodlivý následek

způsobit. Tak tomu ovšem není. Správní orgány zjistily, že podle rámcové smlouvy o dílo ze dne 19. 2. 2021 prováděla v dané lokalitě těžbu (a související pojezdy techniky) stěžovatelka a nebylo prokázáno, že by tam těžební práce prováděl i někdo jiný. Z toho a z dalších podkladů správní orgány logicky dovodily, že přestupky spáchala stěžovatelka (v podrobnostech viz též bod 72 napadeného rozsudku). Stěžovatelčinu námitku, že správní orgány vystavěly svůj závěr na presumpci viny stěžovatelky, NSS považuje za nedůvodnou.

[50] K dílčí námitce ohledně údajné nemožnosti průjezdu stěžovatelčiny techniky korytem potoka NSS opakuje, že podle doložených fotografií a výsledků kontroly byla šířka vodního toku v místech těžební činnosti podstatně větší než 1 m, který tvrdila (avšak nedokládala) stěžovatelka (viz str. 9 rozhodnutí žalovaného, bod 69 napadeného rozsudku).

[51] NSS dále přistoupil k posouzení návrhu na moderaci uložené pokuty.

[52] Moderační právo správních soudů je předvídáno ustanovením § 78 odst. 2 s. ř. s. Jeho užitím soud nahrazuje správní uvážení správního orgánu, přičemž se v takovém případě chová obdobně jako správní orgán: pro případy moderace je nadán vlastním uvážením, a může tak zasáhnout do výše trestu, jako by jej sám uděloval. Tím, že trest sníží nebo od něj upustí, nezpochybňuje závěr správního orgánu o tom, že žalobce porušil zákon a dopustil se přestupku, nýbrž vykonává svou zvláštní zákonnou pravomoc, která mu náleží stejně jako pravomoc rušit správní rozhodnutí (viz např. rozsudky NSS ze dne 30. 11. 2005, čj. 1 As 30/2004-82, a ze dne 3. 4. 2012, čj. 1 Afs 1/2012-36, bod 24). Moderační právo soudu připadá v úvahu pouze tehdy, navrhne-li žalobce takový postup a současně byla-li pokuta uložena ve zjevně nepřiměřené výši. NSS však v řízení o kasační stížnosti nemá obdobné oprávnění jako krajský soud (§ 78 odst. 2 s. ř. s.) a sám již úvahu krajského soudu o moderaci výše pokuty nahradit nemůže (viz rozsudek ze dne 19. 12. 2013, čj. 2 As 130/2012-20, č. 2992/2014 Sb. NSS). Z tohoto důvodu NSS nemůže návrhu stěžovatelky v nyní posuzované věci vyhovět, neboť není oprávněn sám od uložení pokuty upustit či její výši snížit.

[53] Nad rámec NSS dodává, že institut moderace představuje poměrně výrazný zásah do tradičního pojetí návaznosti (subsidiarity) soudního přezkumu a oddělení správního soudnictví od veřejné správy, jakož i do kasačního principu správního soudnictví, a je tedy namístě užívat jej spíše výjimečně. Stěžovatelce lze dát za pravdu, že městský soud nevyhovění návrhu na moderaci odůvodnil poměrně stručně. Z hlediska přezkoumatelnosti to však obstojí, neboť, jak správně uvádí městský soud v bodě 78 napadeného rozsudku, stěžovatelka v žalobě ani nenaznačila, proč má za to, že je uložená pokuta zjevně nepřiměřená. Návrh na moderaci pokuty v žalobě tedy neodůvodnila (neuvedla relevantní zákonem stanovená kritéria, tj. následky, závažnost jednání, majetkové poměry apod.).

[54] Skutečnost, že bližší argumenty ohledně nepřiměřené výše pokuty stěžovatelka uplatňuje až v kasační stížnosti, jde k její tíži, neboť se jedná o důvody, které měla a mohla uplatnit v řízení před městským soudem (a proto je NSS posoudil jako nepřípustné ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s.).

[55] NSS neprováděl důkaz vyjádřením k záměru ze dne 9. 2. 2026. Tato listina se zjevně netýká protiprávního jednání stěžovatelky v roce 2021, a proto je její obsah pro posouzení věci irelevantní. NSS neprovedl ani důkaz fotografiemi, neboť jsou součástí správního spisu.

4. Závěr a náklady řízení

[56] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatelky není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[57] Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovanému nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **není** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 14. května 2026

Ondřej Mrákota
předseda senátu